

Apteekkari E. W. K. Laurén.	Lääketieteellisensiaatti E. E. W. Suolahti.
Johtaja E. L. Lerche.	
Kansakoulunopettaja A. Noponen.	Varatuomari A. G. A. Söderholm.
Filosofiantohtori K. A. Paloheimö.	Lääketieteellisensiaatti E. A. Tollet.
Rehtori V. T. Rosenqvist.	
Rakennusmestari K. J. Rousti.	Rakennusmestari M. E. Udd.
Konsuli K. E. K. Stockmann.	Professori A. G. Wallensköld.
Professori K. J. Ståhlberg.	Johtaja F. von Wright.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana vuoden varrella oli herra Norrmén ja varapuheenjohtajana herra Stenroth.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntana olivat, paitsi puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, herrat Elving, Grotenfelt, Paloheimö, V. T. Rosenqvist, Tarjanne ja Tollet jäseninä sekä herrat Ehrnrooth ja Ståhlberg varajäseninä.

Kaupunginvaltuuston sihteerintointa hoiti ent. oikeusneuvosmies A. V. Lindberg ja apulaissihteerintointa ent. prokuraattorinsihteerii J. R. Ugglä. Notaarina toimi toimittaja K. V. Puuska.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 25 kertaa, niistä 2 kertaa lisätyin luvuin.

Vuoden varrella saapui 430 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisiltä vuosilta lepäävistä 73 asiasta ratkaistiin 404 ja poistettiin 1, joten vuoteen 1917 siirtyi 98 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 520 ja valtuuston puolesta annettujen kirjeiden luku 510.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1916 käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat;

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupungin asemakaavaa koskevat asiat.

Korttelien
n:o:jen 30 ja 31
kaupunginase-
makaavanmuu-
tos.

Helsingin kaupungin ja G. F. Stockmann aktiebolag yhtiön kesken joulukuun 2 päivänä 1911 eräästä korttelissa n:o 31 sijaitsevasta Sofiankadun talon ja tontin n:o 1 osasta tehdyn kauppa-
kirjan mukaan oli kaupunki sitoutunut ryhtymään toimenpiteisiin vahvistuksen hankkimiseksi semmoiselle kaupungin asemakaavan muutokselle, että Sofiankatu yhtiön omistamain mainitun kadun tonttien n:o:jen 6 ja 2 kohdalta laitetaan niin leveäksi kuin raken-

tonteille saisi rakentaa viisikerroksisen talon. 1). Kaupungin yleisten töiden hallituksen laadittua ehdotuksen puheenalaiseksi kaupunginasemakaavanmuutokseksi esitti rahatoimikamari kirjelmässä syyskuun 21 päivältä asianmukaisen vahvistuksen hankittavaksi sille. Valtuusto myöntyi 2) esitykseen.

Kun byggnadsaktiebolaget Bergmansgatan n:o 11 yhtiölle oli myyty osa korttelissa n:o 100 b sijaitsevaa Vuorimiehenkadun tonttia n:o 6 yhdistettäväksi rajakkaiseen tonttiin n:o 7, jota osaa rajoittivat lännessä viimeksi mainittu tontti, etelässä Vuorimiehenkatu 9 metrin pituudelta, pohjoisessa Tähtitorninkatu niinikään 9 metrin pituudelta ja idässä molempain tontinpäitten itäisiä päätekohtia yhdistävä suora viiva, oli kaupunginasemakaava-arkkitehti laatinut ehdotuksen tästä johtuvaksi kaupunginasemakaavanmuutokseksi, jota ehdotusta kaupungin yleisten töiden hallitus, terveydenhoitolautakunta ja rahatoimikamari puolsivat.

Korttelin n:o 100 b kaupunginasemakaavanmuutos.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen ja päätti 3) hankkia vahvistuksen ehdotetulle kaupunginasemakaavanmuutokselle. Sittemmin ilmoitti 4) maistraatti kirjelmässä marraskuun 4 päivältä, että k. senaatti oli lokakuun 10 päivänä vahvistanut mainitun kaupunginasemakaavanmuutoksen.

Kirjelmässä elokuun 28 päivältä lähetti 5) maistraatti kaupunginvaltuustolle k. senaatin kesäkuun 27 päivänä antaman päätöksen, jonka mukaan oli myönnetty lupa valtion historiallis-kansatieteellisen museon edustalla olevalle avonaiselle paikalle pystyttää Mathias Aleksanteri Castrénin muistopatsas.

Lupa M. A. Castrénin muistopatsaan pystyttämiseen.

Rahatoimikamarilta oli osakeyhtiö Hietalahden laivatelakka ja konepaja anonut että, sittenkuin yhtiö oli hankkimalla omikseen kaikki omistamansa tehdastontin itärajan ja Tokankadun välillä sijaitsevat asuntotontit saanut mahdollisuuden siihen asti käyttämänsä alueen laajentamiseen, rahatoimikamari antaisi apuaan kaupungingeodeetin laatiman järjestelysuunnitelman mukaisen tontinjärjestelyn ja kaupunginasemakaavanmuutoksen toimeenpanemiseen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja terveydenhoitolautakunnan annettua lausunnon asiasta sekä sittenkuin yhtiön lunastettaviksi anomain katuosain katselmus ja arviointi oli toimitettu, teki rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta 6) Kaupunginvaltuusto päätti 7):

Tokankadun viereisten korttelien n:ojen 117 ja 118 kaupunginasemakaavanmuutos.

että k. senaatilta hankitaan sellainen voimassa olevan kaupunginasemakaavan muutos, että Tokankadun viereiset asuntokorttelit n:ot 117 ja 118, tehdaskorttelin n:o 176 tontti n:o 8 ja näiden kort-

1) Vrt. 1911 vuod. kert. siv. 43 ja 44. — 2) Valt. pöytäk. 10. 10. 2 §. — 3) S:n 1. 8. 19 §. — 4) S:n 21. 11. 2 §. — 5) S:n 12. 9. 5 §. — 6) Rkmrin kirj. 23. 12. 1915. — 7) Valt. pöytäk. 25. 1. 11 §.

teliän välinen Pursimiehenkadun osa, ensinmainitut korttelit ja sanottu Pursimiehenkadun osa alaltaan siten vähennettyinä, kuin Tokankadun laajennus vaati, sekä niin suuri osa Tokan- ja Munkkisaarenkadun kulmauksessa olevasta avonaisesta paikasta, kuin laadittu asemapiirustus lähemmin osotti, yhdistetään tehdaskortteliin n:o 176, tehdastontti n:o 8 ja edellä mainitut asuntokorttelien n:o 117 ja 118 sekä Pursimiehenkadun osat uudeksi tontiksi, Tokankadun tontiksi n:o 6, sekä puheena oleva, edellä mainitun avonaisen paikan osa lisätään Tokankadun tehdastonttiin n:o 14;

että sen ohessa rajoitetaan mainitun lisäalueen rakennusoikeutta sikäli, että asemapiirustukseen erittäin merkittyytensä osaan ei saa rakentaa 6 metriä korkeampaa rakennusta, katonrajan yläreunaan lukien;

että tämän yhteydessä Tokankadun tonttiin n:o 4 b ja Munkkisaarenkadun tonttiin n:o 4 nähden anotaan sellaista poikkeamista voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksistä, että niihin saa rakentaa enintään viisikerroksisia taloja;

että, sittenkuin puheena olevan kaupungin asemakaavanmuutoksen vahvistus on saatu, osakeyhtiö Hietalahden laivatelakalle ja konepajalle myydään Tokankadun tehdastonttiin n:o 6 yhdistetty Pursimiehenkadun osa 19,539 markan 4 pennin hinnasta, sillä ehdolla että yhtiö luopuu vaatimasta mitään korvausta niistä omistamistaan Tokankadun tonttien osista, mitkä asemapiirustuksen mukaan tarvitaan tämän kadun laajentamiseen; sekä

että mainitulle yhtiölle vuokrataan marraskuun 30 päivään 1935 asti Tokankadun tehdastonttiin n:o 14 yhdistetty lisäalue vuotuisesta 1,122 markan vuokrasta sekä niillä ehdoilla, mitkä rahoituskamari, sen mukaisesti mitä tonttien vuokrauksesta yleensä on voimassa, muutoin katsoo olevan syytä vahvistaa.

Tästä kaupunginvaltuuston päätöksestä oli toimittaja G. Malmström Munkkisaarenkadun tontin n:o 4 omistajana tehnyt läänin kuvernöörille valituksen, koska hänen mielestään sen Tokan- ja Munkkisaarenkadun kulmauksessa olevan avonaisen paikan osan, joka yhdistettäisiin Tokankadun tehdastonttiin n:o 14 ja sitten vuokrattaisiin osakeyhtiö Hietalahden laivatelakalle ja konepajalle, käyttäminen tehdastarkoituksiin tuottaisi tuntuvia haittoja ensinmainitulle tontille, koska oikeudesta edelleen saada siihen rakentaa viisikerroksinen talo ei olisi suurta hyötyä, kun samalla avonainen paikka ilmoineen ja valoineen, vuokralaisten lasten leikki- paikkoineen y. m. muuttuisi puuhaiseksi, meluisaksi ja ikäväksi naapuristoksi, mikä riistäisi häneltä mahdollisuuden tuottavasti käyttää tonttia asuntotonttina.

Valituskirjan saavuttua kaupunginvaltuustolle selityksen anta-

mista varten oli osakeyhtiö Hietalahden laivatelakka ja konepaja sillä välin valtuustolle osotetussa kirjoituksessa ilmoittanut päättäneensä, jottei sille paljon tärkeämpi kysymys vahvistuksen saamisesta kaupunginvaltuuston päättämälle tehdastontin n:o 6 järjestelylle, jolle tontille yhtiö aikoi heti käydä teettämään uutta konepajarakennusta, viivästyisi, nykyään luopua anomuksestaan Tokan ja Munkkisaarenkadun kulmauksessa olevan avonaisen paikan yhdistämisestä tehdaskortteliin n:o 176, joten hankkeissa oleva kaupunginasemakaavanmuutos ainoastaan käsittäisi uuden tehdastontin n:o 6 ynnä Tokankadun laajennuksen rajaviivain vahvistamisen.

Kaupunginvaltuusto päätti 1) kirjelmässä kuvernöörille ilmoittaa luopuneensa päätöksestään siltä kohden, joka oli aiheuttanut toimittaja Malmströmin valituksen, joten ei enää ollut olemassa aihetta lausunnon antamiseen valituksesta, jota valtuusto puolestaan piti perusteettomana. Samalla päätti valtuusto k. senaatille ilmoittaa, että senaatin tutkittavaksi aikaisemmin annettu kaupunginasemakaavan muutosanomus nyttemmin ainoasfaan tarkoitti, että Tokankadun viereiset asuntokorttelit n:ot 117 ja 118, tehdaskortteliin n:o 176 tontti n:o 8 ja mainittujen tonttien välinen Pursimiehenkadun osa, ensinmainittu kortteli ja puheenalainen Pursimiehenkadun osa pinta-alaltaan siten vähennettyinä, kuin Tokankadun laajentaminen vaati, yhdistettäisiin uutena tehdastonttina, Tokankadun n:o 6, tehdaskortteliin n:o 176.

Sittemmin saatiin 2) maistraatin kirjelmästä tietää, että k. senaatti oli elokuun 19 päivänä vahvistanut puheenalaisen kaupunginasemakaavanmuutoksen, mutta samalla määrännyt, että uudelle tontille oli rakennettaessa jätettävä vapaata yhtäjaksoista pihamaata vähintään saman suuruinen ala, kuin niiden vapaiden pihamaiden yhteenlaskettu pinta-ala oli, mitkä kaupungin 1895 vuoden rakennusjärjestyksessä oli määrätty kullekin tontille erikseen, sekä että yhdistetyille tonteille rakennettavain kivitalojen ullakot oli täydellisillä palomuureilla, joihin ei saanut tehdä minkäänlaisia aukkoja rautaovin tai ilman niitä, jaettava siten, ettei yksikään palomuurien välinen ullakon osa käsittänyt 350 m²:ä suurempaa alaa. Kun kuitenkin mainittu määräys todellisuudessa koski asunto- eikä, niinkuin valtuusto oli tarkoittanut, tehdastontteja, teki 2) valtuusto k. senaatille alistuksen edellä mainitun ehdon peruuttamisesta.

Asiaa uudestaan esiteltäessä marraskuun 7 päivänä hyväksyi k. senaatti kaupunginasemakaavanmuutoksen, mistä maistraatti kirjelmässä marraskuun 18 päivästä ilmoitti kaupunginvaltuustolle.

1) Valt. pöytäk. 2. 5. 24 §. — 2) S:n 26. 9. 3 §.

Tämän mukaisesti ja valtuuston aikaisemman päätöksen johdosta kehoitettiin 1) rahatoimikamaria laatimaan puheenalaisten alueiden kauppakirja.

Sörnäsän rantatien viereisen tehdaskorttelin n:o 292 kaupunginasemakaavanmuutos.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle myydä 2) Sörnäsän rantatien vierellä sijaitsevan, yhtiölle kuuluvan tehdaskorttelin n:o 292 länsipuolisen vesialueen ja kauppakirja sittemmin oli laadittu, päätti 3) valtuusto hankkia siitä johtuvan kaupunginasemakaavanmuutoksen kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman asemapiirroksen mukaisesti.

Sörnäsän niemekkeellä sijaitsevain korttelien n:o:jen 272, 273 ja 280 kaupunginasemakaavanmuutos.

Myöskin Sörnäsän niemekkeellä sijaitsevain tehdaskorttelien n:o:jen 272 y. m. käyttöön nähden oli kaupunginvaltuusto päättänyt 4) muutoksia, minkätähden valtuusto päätti 5) vahvistettavaksi lähettää kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen voimassa olevaan kaupunginasemakaavaan tehdaskortteleiksi n:oiksi 272, 273 ja 280 merkittyjen alueiden kaupunginasemakaavanmuutokseksi.

Pakaan ja Hietaniemen alueiden jaoitus tehdastonteiksi ja varastopaikoiksi.

Kirjelmässä 6) syyskuun 11 päivältä esitti rahatoimikamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Pakaan alueen tasoitustyöt viivyttelämättä aloitetaan aikaisemmin hyväksytyin asemakaavajaoituksen mukaisesti;

että rahatoimikamari valtuutetaan enintään 50 vuoden vuokralle huutokaupalla antamaan tehdas- ja varastotontteja sieltä;

että alueen kuntoonpanettamiseksi kaupungin menosääntöön merkitään 575,000 markkaa, jaettuna kahdelle tai useammalle vuodelle sen mukaan kuin budjetinkäsittelyn yhteydessä tarkemmin määrätään;

että kuluvana vuonna teetettäviä töitä varten kaupunginkassasta maksetaan enintään 50,000 markan etuanti;

että Hietaniemen alue pannaan väliaikaisesti kuntoon kirjelmän oheisessa vaihtopuolisessa ehdotuksessa A osotetun asemakaavajaoituksen mukaisesti;

että vastamainittua tarkoitusta varten kaupungin menosääntöön merkitään 110,000 markkaa jaettavaksi kahdelle tai useammalle vuodelle sen mukaan kuin budjetinkäsittelyssä tarkemmin määrätään; sekä

että kaupunginkassasta kuluvana vuonna tähän tarkoitukseen saa edeltäpäin maksaa enintään 40,000 markkaa.

Valtuusto ei pitänyt asiaa kypsänä ratkaistavaksi, vaan asetti 7) komitean, jonka tuli koko laajuudessaan tutkia kysymyksiä uusien maa-alojen hankkimisesta kaupungille sekä tehdastonttien ja va-

1) Valt. pöytäk. 5. 12. 1 §. — 2) Ks. tätä kert. edempänä. — 3) Valt. pöytäk. 12. 9. 11 §. — 4) Vrt. tätä kert. edempänä. — 5) Valt. pöytäk. 7. 11. 8 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 41. — 7) Valt. pöytäk. 24. 10. 10 §.

rastopaikkain osoittamisesta, jonka komitean jäseniksi valittiin herrat Castrén, Elving, L. Krogius, Lindberg, Lindfors, Norrmén ja Paloheimo sekä insinööri C. Enckell.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Kirjelmässä huhtikuun 1 päivästä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle jäljennöksenä k. senaatin helmikuun 23 päivänä tekemän päätöksen merkinnän tekemisestä maakirjaan ja maarekisteriin Helsingin pitäjän Kottbyn kylän Kottbyn verotalon puolikkaan sekä Pikkuhuopalahden kylän Hindersnäsini eli Meilänsin yksinäisen verotalon ja Greijuksen kruunutilan ynnä siihen kuuluvan Stenbackan tiluksen siirtämisestä hallinnollisessa, kameraaliossa, kirkollisessa ja oikeudellisessa suhteessa Helsingin kaupunkiin. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ ilmoittaa päätöksen rahatoimikamarin tiedoksi.

Maakirjaan ja maarekisteriin tehtävä merkintä Kottbyn y. m. alueiden yhdistämisestä Helsingin kaupunkiin.

Kirjelmässä ²⁾ marraskuun 13 päivästä mainitsi kasvatuslautakunta, että Lohjan pitäjän Outamon ja Varolan talojen omistaja oli mainituilta tiloilta Helsingin kaupungin halkokomitealle myynyt kasvavaa nuorta metsää 300,000 markan arvosta ja aikoi lohkoa talot sekä sittemmin myydä uudet tilukset, minkä johdosta oli syytä peljätä häiritsevää taajaa asutusta syntyvän Outamosta erilleen murretun, kaupungin omistaman Toivoniemen tiluksen läheisyyteen, jolla tiluksella sijaitsi kaupungin kasvatuslaitos. Lautakunta oli sitä mieltä, että Toivoniemen viereltä olisi hankittava kaupungille alue, jotta saataisiin laitoksen ympäristö rauhoitetuksi, eritoten kun siten saataisiin mullanottopaikka, jommoinen tarvittiin tilan puutarhanhoitoa varten, minkä ohessa Finbyn pitäjän Sjötorpin tilalle vuokrahuoneistoihin sijoitetun ruotsinkielisen tyttöjen kasvatuslaitoksen vastedes voisi muuttaa tänne. Rahatoimikamari puolsi molempain talojen ostoa, m. m. koska kaupunki siten saisi sopivia metsämaita halkotarpeensa tyydyttämiseksi. Maatilan ja eritoten viljeltyjen maiden vastaiseen käyttöön nähden kamari huomautti, että vakavarainen ostaja jo oli ilmoittautunut ostamaan ne alueet, joita kaupunki ei tarvitsisi. Maanviljelyskalujen nykyisiin korkeisiin hintoihin nähden olisi kuitenkin, siinä tapauksessa että kaupunki osti nämä talot, niiden viljelysmaat, sikäli kuin niitä ei käytetty kaupungin tarpeisiin, aluksi annettava vuokralle, ja oli halullisten henkilöiden kanssa jo ryhdytty alustaviin keskusteluihin tästä. Säännöllisen hintatason jälleen palauduttua

Lohjan pitäjän Outamon ja Varolan maatilan osto.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 3 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 60.